

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 27. november 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Esben Haugland
Sagsnr.: 2008-730-0699
Dok.: EHL40861
+ bilag

Privates adgang til tv-overvågning (tv-overvågningsloven)

1. Den 1. juli 2007 trådte lov nr. 519 af 6. juni 2007 om ændring af lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om behandling af personoplysninger (Udvidelse af adgangen til tv-overvågning og styrkelse af retsbeskyttelsen ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning) i kraft.

Under Folketingets behandling af lovforslaget tilkendegav Justitsministeriet, at ministeriet var indstillet på, når loven har virket i 2 år, at afgive en redegørelse til Folketinget om erfaringerne med loven, herunder om (1) Datatilsynets inspektioner i forbindelse med tv-overvågning, (2) videregivelse af optagelser til politiet i kriminalitetsopklarende øjemed, (3) udviklingen i omfanget af tv-overvågning, (4) udviklingen i de teknologiske muligheder for at foretage tv-overvågning, herunder kvaliteten af optagelserne, og (5) udviklingen i sager om uberettiget tv-overvågning. Der henvises til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 36 af 15. maj 2007 vedrørende lovforslaget (L 162 – folketingssamlingen 2006-07).

Justitsministeriet har anmodet Datatilsynet om bidrag til en redegørelse om de fem punkter, der er nævnt ovenfor, og Rigspolitiet om bidrag til en redegørelse vedrørende punkterne 2-5.

2. Datatilsynet har oplyst følgende:

”(...) **2.1.** Datatilsynet har siden lovens ikrafttræden gennemført en række initiativer for at informere om reglerne for tv-overvågning.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Datatilsynet har således offentliggjort et stort antal afgørelser og informationstekster om tv-overvågning på tilsynets hjemmeside.

Datatilsynet har herudover afholdt to informationsmøder om tv-overvågning for private virksomheder. Tilsynet har endvidere informeret om reglerne for tv-overvågning bl.a. under inspektioner hos kommunerne.

Endvidere har Datatilsynet og Justitsministeriet udarbejdet en generel informationspjece om tv-overvågning. Pjecen er tilgængelig på bl.a. tilsynets hjemmeside.

Desuden har Datatilsynet besvaret en del forespørgsler fra bl.a. medierne og på denne måde forsøgt at gøre opmærksom på persondatalovens regler om tv-overvågning.

Med hensyn til sikkerhedsmæssige krav har Datatilsynet – til uddybning af persondatalovens generelle regler – formuleret en række anbefalinger til sikkerhed ved optagelse og opbevaring i forbindelse med tv-overvågning.

I forbindelse hermed er endvidere udformet et særligt sikkerhedsskema til brug for såvel private virksomheder som offentlige myndigheder, der foretager tv-overvågning. Skemaet er offentligt tilgængeligt på tilsynets hjemmeside.¹

2.2. Datatilsynets inspektioner i forbindelse med tv-overvågning

2.2.1. Med de nye regler om tv-overvågning har Datatilsynet fra den 1. juli 2007 fået mulighed for at foretage inspektioner (kontrolbesøg) hos alle offentlige myndigheder og private dataansvarlige, der behandler personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning.

Datatilsynets inspektioner kan foretages såvel varslet som uden varsel. Datatilsynet har indtil videre udelukkende foretaget varslede inspektioner på tv-overvågningsområdet, idet tilsynet finder det mest hensigtsmæssigt, at der er personer til stede, som kan besvare tilsynets spørgsmål. Det bemærkes i den forbindelse, at tilsynets fokus er på efterlevelse af persondatalovens krav til håndtering af optagelser, oplysningspligten, sletningsrutiner og datasikkerhed.

Datatilsynet har udarbejdet et spørgeskema til de dataansvarlige, som bliver udsendt til de udvalgte virksomheder sammen med varslingen og returneret til tilsynet med svar forud for selve inspektionen.

¹ <http://www.datatilsynet.dk/erhverv/tv-overvaagning/sikkerhed-ved-optagelse-og-opbevaring-i-forbindelse-med-tv-overvaagning/>

Skemaerne er en god indgangsvinkel i forhold til inspektion hos private dataansvarlige og desuden effektiviseres inspektionen, således at der kan gennemføres flere inspektioner på kortere tid.

Datatilsynet har afprøvet forskellige fremgangsmåder med hensyn til varsling af inspektionerne. I en del tilfælde har Datatilsynet rettet henvendelse til private virksomheder og forespurgt, om de foretager tv-overvågning, og derefter udvalgt de virksomheder, som skulle inspiceres.

I andre tilfælde har Datatilsynet på forhånd haft kendskab til eller formodning om, at de omhandlede virksomheder foretager tv-overvågning, og har derfor varslet inspektion direkte over for disse.

Datatilsynet forventer fortsat at udvikle tilsynets metoder til udvælgelse af de virksomheder, som skal inspiceres.

2.2.2. Siden lovændringen i sommeren 2007 har Datatilsynet foretaget inspektion af tv-overvågning hos 38 virksomheder inden for bl.a. detailhandlen, restaurationsbranchen og banksektoren.

Tv-overvågningsinspektionerne har dermed udgjort 40 pct. af Datatilsynets samlede inspektioner af *private* virksomheder i perioden 1. juli 2007 til 1. juli 2009.²

Datatilsynet har udvalgt flere store forretningskæder, koncerner og banker til inspektionsbesøg for at nå så bredt ud som muligt. De første inspektioner, Datatilsynet gennemførte i efteråret 2007, var eksempelvis hos Metroen og DSB S-tog, der tilsammen repræsenterer næsten 5.000 kameraer, som dagligt overvåger de rejsende. Men også individuelle, mindre forretninger mv. er blevet besøgt.

Datatilsynet har gennemført hovedparten af inspektionerne i form af ”raids” af 2-3 dages varighed, hvor et geografisk afgrænset område er blevet udvalgt til inspektion – i foråret 2008 Rosengårdcentret i Odense, i efteråret 2008 Aalborg by og i foråret 2009 Lyngby Storcenter.

Inspektionerne er gennemført som stikprøvekontroller – dvs. som et rutinemæssigt led i Datatilsynets virksomhed uden konkret anledning i forhold til den enkelte virksomhed.

Af de 38 afholdte inspektioner har 20 kunnet afsluttes på stedet. I enkelte af disse tilfælde har Datatilsynet påtalt forhold typisk

² Det samlede antal inspektioner – dvs. hos både offentlige myndigheder og private virksomheder – som tilsynet har gennemført i de seneste 4 år (opgjort helårligt), har været følgende: 92 i 2008, 66 i 2007, 63 i 2006 og 62 i 2005.

omkring datasikkerhed, som virksomheden med det samme har tilkendegivet at ville forbedre.

De resterende inspektioner har givet anledning til nærmere overvejelser og har derfor ikke kunnet afsluttes på stedet. De typiske problemstillinger i de sager, hvor tilsynet har sendt et afsluttende brev har været utilstrækkelig fysisk og elektronisk sikkerhed i forhold til optagelserne og manglende skriftlig databehandleraftale. I et enkelt tilfælde har Datatilsynet påtalt og udtrykt sin beklagelse over manglende overholdelse af slettefristen for tv-optagelser. I et andet tilfælde har Datatilsynet fundet det nødvendigt at henlede opmærksomheden på straffelovens regler om lydoptagelse. Enkelte sager fra 2009 er uafsluttede på nuværende tidspunkt.

Af generelle indtryk fra de gennemførte inspektioner i Rosengårdscentret i Odense i 2008 kan fremhæves følgende:

- langt størstedelen af de besigtigede kameraer var digitale
- der overvåges typisk hele døgnet
- formålet er kriminalitetsforebyggende/-opklarende
- optagelser blev ikke opbevaret længere end de tilladte 30 dage – typisk var der noget kortere opbevaringstid
- kunder informeres ved skiltning
- egne medarbejdere var informeret om tv-overvågningen – typisk mundtligt
- mange tilkendegav, at man fremover ligeledes vil informere medarbejdere skriftligt
- enkelte var ikke opmærksomme på at informere ekstern arbejdskraft, f.eks. rengøringspersonale
- det var typisk spørgsmål af teknisk/sikkerhedsmæssig karakter, som betød, at en inspektion ikke kunne afsluttes med det samme.

I relation til datasikkerheden kan det tilføjes, at Datatilsynets sikkerhedskrav først er formuleret efter gennemførelsen af bl.a. inspektionerne i Rosengårdscentret. Datatilsynet forventer, at det fremover i større omfang også vil være muligt at løse sikkerhedsmæssige spørgsmål på stedet.

2.2.3. Under inspektionsturen i Aalborg i 2008 havde Datatilsynet et møde med politiet om tv-overvågningen af Jomfru Ane Gade. Desuden har tv-overvågning som nævnt været berørt på Datatilsynets inspektioner af offentlige myndigheder – især hos kommunerne.

2.3. Videregivelse af optagelser til politiet i kriminalitetsopklarende øjemed

Datatilsynet kan oplyse, at ud af de 38 inspektioner, som tilsynet har afholdt i perioden 1. juli 2007 til 1. juli 2009, har 34 af de

inspicerede virksomheder oplyst, at der kan ske videregivelse af optagelser til politiet i kriminalitetsopklarende øjemed.

De øvrige inspicerede virksomheder har oplyst, at der ikke kan videregives optagelser til politiet, da der ikke sker nogen lagring af optagelser – der foretages alene ”live” tv-overvågning.

2.4. Udviklingen i omfanget af tv-overvågning

Der er ikke pligt til at foretage anmeldelse til Datatilsynet af behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning, jf. persondatalovens § 26 c. Datatilsynet har derfor ikke konkrete oplysninger om udviklingen i omfanget af tv-overvågning.

En gennemgang af registrerede forespørgsler i tilsynets journal-system viser imidlertid, at der i perioden 1. juli 2007 til 1. juli 2009 er sket en stigning i antallet af henvendelser fra borgere, offentlige myndigheder, private virksomheder og foreninger, hvor det oplyses, at der påtænkes opsat tv-overvågning.

Tilsvarende gør sig efter Datatilsynets vurdering gældende med hensyn til telefoniske henvendelser om tv-overvågning, som ikke registreres.

2.5. Udviklingen i de teknologiske muligheder for at foretage tv-overvågning, herunder kvaliteten af optagelserne

Det er Datatilsynets indtryk – baseret på de gennemførte inspektioner – at langt den overvejende del af tv-overvågningsudstyret, som anvendes i dag, er digitalt.

Datatilsynet noterer i øvrigt ikke nærmere om kvaliteten af optagelser eller specifikke tekniske oplysninger – bortset fra de sikkerhedsmæssige relevante – om de forskellige tv-overvågningssystemer i forbindelse med inspektioner.

2.6. Udviklingen i sager om uberettiget tv-overvågning

2.5.1. Sager om uberettiget opsætning af tv-overvågning

Datatilsynet har siden 1. juli 2007 truffet afgørelse i to sager, hvor der er blevet klaget over opsætning af tv-overvågning.

I den ene sag har Datatilsynet fundet, at der ikke var tale om uberettiget opsætning af tv-overvågning under forudsætning af, at Kystdirektoratet sørgede for, at alle private boliger, terrasser og offentlige områder med almindelig færdsel blev afskærmet med sorte markeringer (privacy-zoner), og kun havneindsejling,

havnebassiner og farvandet omkring Hvide Sande Sluse blev overvåget.³

I den anden sag har Datatilsynet fundet, at opsætning af tv-overvågnings-kamera på et kollegiekøkken ikke var i overensstemmelse med de grundlæggende principper i persondatalovens § 5.⁴

Endvidere har Datatilsynet også af egen drift behandlet en sag om tv-overvågning i et fitnesscenter, hvor spørgsmålet om opsætning af tv-overvågningskameraer blev berørt. Opsætningen gav ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Forhold vedrørende borgeres og private virksomheders opsætning af tv-overvågningskameraer reguleres af tv-overvågningsloven. Henvendelser vedrørende tv-overvågningsloven – og dermed opsætning af kameraer – sker til politiet, da Datatilsynet ikke er tilsynsmyndighed i forhold til tv-overvågningsloven.

2.5.2. Andre sager om tv-overvågning end opsætning

Datatilsynet har – ud over de to ovennævnte klagesager om opsætning – behandlet klager over tv-overvågning i relation til videregivelse af tv-overvågningsoptagelser, jf. persondatalovens § 26 a, stk. 1, manglende sletning af optagelser, jf. § 26 a, stk. 2, samt manglende underretning og indsigt, jf. § 26 a, stk. 3.

I alle tilfældene har Datatilsynet givet klagerne medhold. Datatilsynet har i tre af klagesagerne endvidere valgt at indgive politianmeldelse for ulovlig videregivelse (forevisning) af tv-overvågningsoptagelser. Disse tre sager er alle afsluttet med, at indklagede har vedtaget en bøde på 5.000 kr.

Siden lovændringen har Datatilsynet endvidere taget en række sager på tv-overvågningsområdet op af egen drift, bl.a. på baggrund af omtale i pressen. Sagerne har i langt de fleste tilfælde omhandlet ulovlig videregivelse af tv-overvågningsoptagelser via internettet eller til pressen.

Datatilsynet har i otte af disse sager valgt at indgive politianmeldelse. Fire af sagerne er endnu ikke afgjort, mens tre af sagerne er endt med bøder i størrelsesordenen 1.500-7.500 kr. I en enkelt af sagerne er tiltalte blevet frifundet ved retten på grundlag af en konkret vurdering af de fremlagte beviser.

I 2009 har Datatilsynet ikke haft anledning til at rejse så mange sager om uberettiget videregivelse af tv-overvågningsoptagelser,

³ <http://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/afgoerelsen/artikel/tv-overvaagning-af-hvide-sande-havn/>

⁴ <http://www.datatilsynet.dk/afgoerelser/arkiv-over-afgoerelser/artikel/klage-over-tv-overvaagning-af-kollegiekoekken/>

hvilket efter tilsynets vurdering bl.a. må tilskrives massiv omtale i medierne af enkelte af sagerne fra 2007 og 2008.

Samlet set har Datatilsynet de sidste 2 år således behandlet i alt tolv sager⁵ om uberettiget videregivelse/forevisning/offentliggørelse af optagelser eller billeder fra tv-overvågning.

3. Afsluttende bemærkninger

Datatilsynet forventer at fortsætte sit arbejde med at informere om reglerne for tv-overvågning, bl.a. ved at offentliggøre informationstekster og afgørelser på tilsynets hjemmeside og eventuelt afholde yderligere informationsmøder. Tilsynet vil endvidere fortsætte sin inspektionsvirksomhed på tv-overvågningsområdet og bl.a. søge at udvikle metoder til hurtig og effektiv gennemførelse af inspektionerne.”

3. Rigspolitiet har til brug for redegørelsen indhentet bidrag fra landets politikredse og har på baggrund heraf oplyst, at det er den generelle opfattelse i politikredsene, at der i større omfang end tidligere videregives optagelser til politiet i kriminalitetsopklarende øjemed.

Rigspolitiet har desuden oplyst, at det er politikredsenes indtryk, at omfanget af tv-overvågning er stigende. Det er den generelle opfattelse, at optagelserne er blevet af langt bedre kvalitet i takt med den teknologiske udvikling og de lavere anskaffelsespriser. Enkelte politikredse har dog oplyst, at de fortsat modtager optagelser af ringe kvalitet.

Endelig har Rigspolitiet oplyst, at der ikke ud fra de indhentede høringsvar fra politikredsene ses at være tendens til en stigning i antallet af sager om uberettiget tv-overvågning.

Kopi af de høringssvar, som Rigspolitiet har indhentet fra politikredsene, vedlægges.

4. Justitsministeriet kan henholde sig det, der er anført af Datatilsynet og Rigspolitiet.

Som anført af Datatilsynet har tilsynet og Justitsministeriet udarbejdet en generel informationspjece om tv-overvågning. Et eksemplar af pjecen vedlægges til orientering.

⁵ I perioden 1. juli 2007 til 1. juli 2009 har Datatilsynet behandlet fire klagesager om videregivelse af tv-overvågningsoptagelser og startet otte sager af egen drift.

Justitsministeriet har i bemærkningerne til det ovenfor nævnte lovforslag om ændring af tv-overvågningsloven tilkendegivet, at det vil være hensigtsmæssigt, at der efter 3-4 år udarbejdes en beretning til Folketinget om erfaringerne med den nye bestemmelse om, at bl.a. pengeinstitutter kan foretage tv-overvågning af egne indgange og facader samt i visse tilfælde også af tilknyttede arealer (tv-overvågningslovens § 2, nr. 3). Denne beretning forventes at foreligge i foråret 2011.

Det bemærkes endvidere, at justitsministeren senere i denne folketings-samling vil fremsætte et lovforslag om ændring af tv-overvågningsloven, således at mulighederne for at iværksætte tv-overvågning udvides yderligere.

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs